Eiropas Savienības
Oficiālais Vēstnesis

LV
C sērija

C/2024/7209

10.12.2024.

P10_TA(2024)0006

Iebildumu izteikšana pret īstenošanas aktu: karbendazima un tiofanātmetila maksimālie atlieku līmeņi..

Eiropas Parlamenta 2024. gada 18. septembra rezolūcija par projektu Komisijas regulai, ar ko attiecībā uz benomila, karbendazima un tiofanātmetila maksimālajiem atlieku līmeņiem noteiktos produktos vai uz tiem groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 396/2005 II, III un V pielikumu (D089819/05 – 2024/2758(RPS))

(C/2024/7209)

Eiropas Parlaments,

— ņemot vērā projektu Komisijas regulai, ar ko attiecībā uz benomila, karbendazima un tiofanātmetila maksimālajiem atlieku līmeņiem noteiktos produktos vai uz tiem groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 396/2005 II, III un V pielikumu (D089819/05),

— ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2005. gada 23. februāra Regulu (EK) Nr. 396/2005, ar ko paredz maksimāli pieļaujamos pesticīdu atlieku līmeņus augu un dzīvnieku izcelsmes pārtikā un barībā un ar ko groza Padomes Direktīvu 91/414/EEK ([1]), un jo īpaši tās 14. panta 1. punkta a) apakšpunktu,

— ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 21. oktobra Regulu (EK) Nr. 1107/2009 par augu aizsardzības līdzekļu laišanu tirgū, ar ko atceļ Padomes Direktīvas 79/117/EEK un 91/414/EEK ([2]), un jo īpaši tās 4. panta 1. punktu, 4. panta 2. punkta pirmās daļas a) apakšpunktu un II pielikuma 3.6.2., 3.6.4. un 3.6.5. punktu,

— ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2002. gada 28. janvāra Regulu (EK) Nr. 178/2002, ar ko paredz pārtikas aprites tiesību aktu vispārīgus principus un prasības, izveido Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestādi un paredz procedūras saistībā ar pārtikas nekaitīgumu ([3]), un jo īpaši tās 5. panta 1. punktu,

— ņemot vērā Līguma par Eiropas Savienības darbību 11., 13., 168. un 191. pantu,

— ņemot vērā Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestādes (*EFSA*) argumentēto atzinumu, kas pieņemts 2021. gada 5. jūlijā un publicēts 2021. gada 23. augustā ([4]),

— ņemot vērā *EFSA* 2024. gada 10. janvārī pieņemto atjaunināto un 2024. gada 20. februārī publicēto argumentēto atzinumu ([5]),

— ņemot vērā EFSA slēdzienu par pesticīdu salīdzinošo analīzi, kas pieņemts 2010. gada 30. aprīlī un publicēts 2010. gada 12. maijā ([6]),

— ņemot vērā *EFSA* slēdzienu par pesticīdu salīdzinošo analīzi, kas pieņemts 2017. gada 8. decembrī un publicēts 2018. gada 17. janvārī ([7]),

([1]) OV L 70, 16.3.2005., 1. lpp.
([2]) OV L 309, 24.11.2009., 1. lpp.
([3]) OV L 31, 1.2.2002., 1. lpp.
([4]) "*EFSA reasoned opinion on the toxicological properties and maximum residue levels (MRLs) for the benzimidazole substances carbendazim and thiophanate-methyl*" (*EFSA* argumentētais atzinums par benzimidazola vielu karbendazima un tiofanātmetila toksikoloģiskajām īpašībām un maksimālajiem atlieku līmeņiem (MAL), *EFSA Journal* 2021;19(8):e06773, https://doi.org/10.2903/j.efsa.2021.6773.
([5]) *EFSA* atjauninājа argumentēto atzinumu par benzimidazola vielu karbendazīma un tiofanātmetila toksikoloģiskajām īpašībām un maksimālajiem atlieku līmeņiem (MAL), *EFSA Journal* 2024;22(2):e8569, https://doi.org/10.2903/j.efsa.2024.8569.
([6]) "*EFSA conclusion on the peer review of the pesticide risk assessment of the active substance carbendazim*" (*EFSA* slēdziens par darbīgās vielas karbendazīma pesticīdu riska novērtējuma salīdzinošo analīzi), *EFSA Journal* 2010;8(5):1598, https://doi.org/10.2903/j.efsa.2010.1598.
([7]) "*EFSA conclusion on the peer review of the pesticide risk assessment of the active substance thiophanate-methyl*" (*EFSA* slēdziens par darbīgās vielas mezotriona pesticīdu riska novērtējuma salīdzinošo analīzi), *EFSA Journal* 2018;16(1):e05133, https://doi.org/10.2903/j.efsa.2018.5133.

— ņemot vērā *EFSA* 2024. gada 27. martā pieņemto un 2024. gada 13. maijā publicēto paziņojumu ([8]),

— ņemot vērā Eiropas Ķimikāliju aģentūras Riska novērtēšanas komitejas (*RAC*) 2019. gada 5. decembrī pieņemto atzinumu ([9]),

— ņemot vērā 5.a panta 3. punkta b) apakšpunktu un 5.a panta 5. punktu Padomes 1999. gada 28. jūnija Lēmumā 1999/468/EK, ar ko nosaka Komisijai piešķirto ieviešanas pilnvaru īstenošanas kārtību ([10]),

— ņemot vērā Reglamenta 115. panta 2. un 3. punktu, kā arī 4. punkta c) apakšpunktu,

— ņemot vērā Vides, sabiedrības veselības un pārtikas nekaitīguma komitejas rezolūcijas priekšlikumu,

A. tā kā lauksaimnieku 2024. gada pirmajā pusē notikušo protestu viena no galvenajām prasībām bija taisnīga un vienlīdzīga attieksme pret produktiem, kas importēti no trešām valstīm un kam būtu jāatbilst tādiem pašiem standartiem kā Savienībā ražotajiem produktiem;

B. tā kā Komisijas regulas projekta pieņemšana ļautu turpināt tādu importu Savienībā, kas neatbilst standartiem, kurus ievēro Savienības lauksaimnieki;

C. tā kā šāda situācija nostādītu Savienības lauksaimniekus neizdevīgā konkurences situācijā;

D. tā kā darbīgās vielas karbendazīma apstiprinājuma termiņš beidzās 2014. gada 30. novembrī un pieteikums uz tā atjaunošanu nav iesniegts.

E. tā kā karbendazims atbilst kritērijiem, lai to klasificētu kā 1.B kategorijas mutagēnu un 1.B kategorijas reproduktīvajai sistēmai toksisku vielu saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1272/2008 ([11]), un diviem no noturīgas, bioakumulatīvas un toksiskas (*PBT*) vielas kritērijiem (P un T) saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1107/2009 II pielikuma 3.7.2. punktu;

F. tā kā karbendazims saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 1272/2008 ir klasificēts arī kā ļoti toksisks ūdens organismiem, ir ļoti toksisks ūdens organismiem ar ilgstošām sekām un var izraisīt alerģisku ādas reakciju;

G. tā kā tādēļ ir lietderīgi svītrot spēkā esošos maksimālos atlieku līmeņus (MAL), kas karbendazīmam noteikti Regulas (EK) Nr. 396/2005 I pielikumā, kā paredzēts minētās regulas 14. panta 1. punkta a) apakšpunktā un 17. pantā;

H. tā kā Komisijas regulas projektā Komisija tomēr ierosina, pamatojoties uz *EFSA* 2021. gada 5. jūlija argumentēto atzinumu, saglabāt MAL, kas balstīti uz karbendazīma importa pielaidēm, virs noteikšanas robežas lietošanai citronos, laimos, mandarīnos un okras/dāmu pirkstiņos importa vajadzībām;

I. tā kā Komisijas regulas projektā Komisija ierosina saglabāt MAL, pamatojoties uz importa pielaidēm citroniem, laimiem un mandarīniem, esošajos līmeņos 0,7 mg/kg un noteikt MAL okrai/dāmu pirkstiņiem jaunā līmenī, ko nosaka *EFSA*, proti, 1,5 mg/kg apmērā;

J. tā kā 2020. gada 15. oktobrī netika atjaunots darbīgās vielas tiofanātmetila apstiprinājums pēc tam, kad pieteikuma iesniedzējs atsauca atjaunošanas pieteikumu;

K. tā kā tiofanātmetils atbilst kritērijiem, lai to klasificētu kā 2. kategorijas mutagēnu un 2. kategorijas reproduktīvajai sistēmai toksisku vielu saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 1272/2008 ([12]);

([8]) "*EFSA statement on the assessment of quality of data available to EFSA to derive the health-based guidance values for carbendazim*" (*EFSA* paziņojums par *EFSA* pieejamo datu kvalitāti, lai iegūtu uz veselību attiecināmas orientējošās vērtības attiecībā uz karbendazīmu), *EFSA Journal* 2024;22(5):e8756, https://doi.org/10.2903/j.efsa.2024.8756.

([9]) "*RAC opinion proposing harmonised classification and labelling at EU level of carbendazim (ISO); methyl benzimidazol-2-ylcarbamate*" (*RAC* atzinums, kurā ierosināta karbendazīma (*ISO*) un metil benzimidazol-2-ilkarbamāta harmonizēta klasifikācija un marķēšana ES līmenī); https://www.echa.europa.eu/documents/10162/5eb9760e-6c73-7f2c-1226-98d92ed847d1.

([10]) OV L 184, 17.7.1999., 23. lpp.

([11]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 1272/2008 (2008. gada 16. decembris) par vielu un maisījumu klasificēšanu, marķēšanu un iepakošanu un ar ko groza un atceļ Direktīvas 67/548/EEK un 1999/45/EK un groza Regulu (EK) Nr. 1907/2006 (OV L 353, 31.12.2008., 1. lpp.).

([12]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 1272/2008 (2008. gada 16. decembris) par vielu un maisījumu klasificēšanu, marķēšanu un iepakošanu un ar ko groza un atceļ Direktīvas 67/548/EEK un 1999/45/EK un groza Regulu (EK) Nr. 1907/2006 (OV L 353, 31.12.2008., 1. lpp.).

L. tā kā *EFSA* 2024. gada 10. janvāra argumentētajā atzinumā saskaņā ar Komisijas Regulā (ES) 2018/605 noteiktajiem zinātniskajiem kritērijiem endokrīni disruptīvu īpašību noteikšanai identificēja tiofanātmetilu kā cilvēkiem nozīmīgu endokrīno disruptoru (T modalitāte) ([13]);

M. tā kā karbendazims ir galvenais tiofanātmetila augu metabolīts;

N. tā kā *EFSA* 2017. gada 8. decembra slēdzienā par pesticīdu salīdzinošo analīzi ir secināts, ka, ņemot vērā tiofanātmetila klastogēno potenciālu, nav iespējams noteikt toksikoloģiskās atsauces vērtības patērētāju un uzņēmēju riska novērtējumam;

O. tā kā 2024. gadā Komisija pazemināja MAL tiakloprīdam, darbīgajai vielai, kas klasificēta kā 1.B kategorijas reproduktīvajai sistēmai toksiska viela, līdz attiecīgajai noteikšanas robežai, apgalvojot, ka "[g]aidot Iestādes veiktu papildu riska novērtējumu [par ietekmi uz endokrīno sistēmu], un ņemot vērā pieejamo attiecināmo informāciju par potenciāli kaitīgu ietekmi uz cilvēku veselību, ir lietderīgi provizoriski pazemināt MAL ... [šiem produktiem]" ([14]);

P. tā kā tādēļ ir lietderīgi svītrot spēkā esošos MAL, kas tiofanātmetilam noteikti Regulas (EK) Nr. 396/2005 II pielikumā, kā paredzēts minētās regulas 14. panta 1. punkta a) apakšpunktā un 17. pantā;

Q. tā kā Komisijas regulas projektā Komisija tomēr ierosina, pamatojoties uz *EFSA* 2021. gada 5. jūlija argumentēto atzinumu, saglabāt MAL, kas balstīti uz tiofanātmetila importa pielaidēm, virs noteikšanas robežas lietošanai laimos un okras/dāmu pirkstiņos importa vajadzībām; tā kā tiofanātmetila MAL attiecībā uz laimiem ir noteikts 6 mg/kg apmērā, kas par 600 reizēm pārsniedz noteikšanas robežu;

R. tā kā Regulas (EK) Nr. 396/2005 5. apsvērumā ir paredzēts, ka atlieku līmenis nedrīkst būt tāds, kas rada nepieņemamu risku cilvēkiem un attiecīgā gadījumā dzīvniekiem;

S. tā kā Regulas (EK) Nr. 1107/2009 4. panta 2. punkta pirmās daļas a) apakšpunktā ir paredzēts, ka augu aizsardzības līdzekļu atliekām nav kaitīgas ietekmes uz cilvēku, tostarp neaizsargātu grupu, veselību vai dzīvnieku veselību, ņemot vērā zināmo kumulatīvo un sinerģisko ietekmi; tā kā minētās regulas II pielikuma 3.6.2. punktā ir noteikts, ka darbīgo vielu, kas saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 1272/2008 klasificēta kā 1.A vai 1.B kategorijas mutagēns, neapstiprina; tā kā minētā pielikuma 3.6.4. punktā ir paredzēts, ka darbīgo vielu, kas saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 1272/2008 ir klasificēta kā 1.A vai 1.B kategorijas reproduktīvajai sistēmai toksiska viela, neapstiprina, ja vien "attiecīgās darbīgās vielas (..) atliekas pārtikā un barībā nepārsniedz sākotnējo vērtību, kas noteikta saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 396/2005 18. panta 1. punkta b) apakšpunktu"; tā kā minētā pielikuma 3.6.5. punktā ir paredzēts, ka darbīgo vielu neapstiprina, ja tai piemīt endokrīnā disruptora īpašības, ja vien "attiecīgās darbīgās vielas (..) atliekas pārtikā un barībā nepārsniedz sākotnējo vērtību, kas noteikta saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 396/2005 18. panta 1. punkta b) apakšpunktu"; tā kā Regulas (EK) Nr. 396/2005 18. panta 1. punkta b) apakšpunktā ir noteikta sākotnējā vērtība 0,01 mg/kg apmērā;

T. tā kā Regulas (EK) Nr. 396/2005 3. panta 2. punkta g) apakšpunktā paredzēts, ka importa pielaide ir MAL, kas noteikts importētiem produktiem, ja darbīgās "vielas izmantošana augu aizsardzības līdzeklī, kas paredzēts attiecīgajam produktam, attiecībā uz noteiktu produktu un noteiktu izmantošanu nav atļauta Kopienā tādu iemeslu dēļ, kas nav sabiedrības veselības iemesli"; tā kā karbendazims neatbilst šiem kritērijiem, jo to vairs nevar apstiprināt Savienībā tāpēt, ka tas ir klasificēts kā 1.B kategorijas mutagēns un 1.B kategorijas reproduktīvajai sistēmai toksiska viela; tā kā tiofanātmetils arī neatbilst šiem kritērijiem, jo saskaņā ar Regulā (ES) 2018/605 noteiktajiem zinātniskajiem kritērijiem endokrīni disruptīvu īpašību noteikšanai tas ir identificēts kā cilvēkiem nozīmīgs endokrīnais disruptors (T modalitāte);

U. tā kā Regulas (EK) Nr. 178/2002 5. panta 1. punktā paredzēts, ka ar pārtikas aprites tiesību aktiem jātiecas sasniegt vienu vai vairākus vispārīgos mērķus, proti, augstu cilvēku dzīvības un veselības, kā arī patērētāju interešu aizsardzības līmeni, tostarp godīgu pārtikas tirdzniecības praksi, attiecīgā gadījumā ņemot vērā dzīvnieku veselības un labturības, augu veselības un vides aizsardzību;

([13]) Komisijas Regula (ES) 2018/605 (2018. gada 19. aprīlis), ar ko groza Regulas (EK) Nr. 1107/2009 II pielikumu, aprakstot zinātniskus kritērijus endokrīni disruptīvu īpašību noteikšanai (OV L 101, 20.4.2018., 33. lpp.).

([14]) https://ec.europa.eu/transparency/comitology-register/screen/documents/089880/5/consult?lang=en.

V. tā kā Komisija 2020. gada 20. maija paziņojumā "Stratēģija "No lauka līdz galdam". Taisnīgas, veselīgas un videi draudzīgas pārtikas sistēmas vārdā" ([15]) paziņoja, ka "ES atbalstīs globālo pāreju uz ilgtspējīgām agropārtikas sistēmām saskaņā ar šīs stratēģijas mērķiem un IAM" un ka "ES ar šīs stratēģijas starpniecību var būtiski piedalīties globālo standartu noteikšanā"; tā kā Komisija stratēģijā skaidri norādīja, ka "[i]lgtspējīgai ES pārtikas sistēmai arī nepieciešams, lai arvien ilgtspējīgāku praksi piekoptu mūsu tirdzniecības partneri. Lai sekmētu pakāpenisku pāreju uz drošāku augu aizsardzības līdzekļu lietošanu, ES, ievērojot PVO noteikumus un vispirms izdarot riska novērtēšanu, apsvērs iespēju pārskatīt importa tolerances attiecībā uz vielām, kas atbilst "izslēgšanas kritērijiem" un rada augsta līmeņa risku cilvēka veselībai".

W. tā kā Komisijai ir jāaizsargā vide un Eiropas iedzīvotāji, pamatojoties uz pieejamo zinātnisko informāciju, izmantojot pienākumus un juridiskās iespējas, kas paredzētas Regulā (EK) Nr. 396/2005 un Regulā (EK) Nr. 178/2002, lai nodrošinātu augstu cilvēku un dzīvnieku veselības un vides aizsardzības līmeni;

X. tā kā ierosinātie MAL neaizsargā Eiropas iedzīvotāju veselību un tāpēc ir pretrunā Regulai (EK) Nr. 396/2005 un Regulai (EK) Nr. 178/2002;

Y. tā kā MAL nevajadzētu noteikt darbīgajām vielām, kas Savienībā nav apstiprinātas veselības apsvērumu dēļ; tā kā tādēļ nevajadzētu noteikt importa pielaides attiecībā uz tiofanātmetilu, jo tas ir identificēts kā endokrīnais disruptors, vai attiecībā uz karbendazimu, jo tas ir klasificēts kā 1.B kategorijas mutagēns un 1.B kategorijas reproduktīvajai sistēmai toksiska viela;

Z. tā kā prakse noteikt augstus MAL veicina dubultstandartus starp Savienības lauksaimniekiem un trešo valstu lauksaimniekiem, jo lauksaimnieki ārpus Savienības var turpināt ražot attiecīgos pārtikas produktus, izmantojot karbendazimu un tiofanātmetilu, un eksportēt tos uz Savienību, tādējādi nostādot Savienības lauksaimniekus neizdevīgā konkurences situācijā; tā kā, no otras puses, šo pesticīdu lietošana apdraud lauksaimniecībā nodarbināto veselību, iedzīvotāju veselību un vidi ražotājvalstīs;

1. izsaka iebildumus pret Komisijas regulas projekta pieņemšanu;

2. uzskata, ka Padomes regulas projekts nav saderīgs ar Regulas (EK) Nr. 396/2005 un Regulas (EK) Nr. 178/2002 mērķi un saturu, kā arī ar Regulu (EK) Nr. 1107/2009, arī tās II pielikuma 3.6.2., 3.6.4. un 3.6.5. punktu;

3. prasa Komisijai atsaukt regulas projektu un iesniegt komitejai jaunu projektu;

4. aicina Komisiju iesniegt komitejai jaunu regulas projektu, ar ko samazina visus karbendazīma un tiofanātmetila MAL līdz attiecīgajai noteikšanas robežai visiem lietojumiem, un noraidīt visus importa pielaižu pieprasījumus;

5. uzdod priekšsēdētājai šo rezolūciju nosūtīt Padomei un Komisijai, kā arī dalībvalstu valdībām un parlamentiem.

([15]) COM(2020)0381.